

محمد علی قزوینی

صافی : ۳ و ۴

طبعة اولی - مارچ ۱۹۲۷

تصحیح علی

دار الفنون

ادبیات فارسی و فلسفہ

فلسفہ ، اجتماعیات ، تاریخ ، جغرافیہ ، ادبیات

ایک آبدہ بہ نشر اول نور

مندرجات

صلیب نعمۃ اللہ
»
اسماعیل حقی
از میرلی اسماعیل حقی

فلسفہ اصطلاحی
ابتدائی ذہنیت ؟
روسسوی ناصیل تدقیق اتمہلی
تورک فیلسوفی فارابی

استانبول - ملی مطبعہ

۱۹۲۷

روصوی ناصل تدقیق ایتلی؟

امیل فاگه، غره آرکی مشهور محرر لر ژان ژاق روصونک اثری حقنده اک آغیر حکملری ویرمکده نرددایتمه مشلر در. فاگه یه کوره روصونک نه میل ی تحصیلاک لزوم سزلغنی اثبات ایچون یازلمش بر تریه رومانی در [۱] غاریهل قومپایرده قسماً عینی فکرده در: بو محرره کوره نه میل یاری رومان، یاری فلسفه کتانی اولوق اوزره قاریشیق بر تالیفدر. او درجه ده که اکر روصو «ووول نه لوئیز» ی یازمامش اولسه یدی، ینه فاگه نک کندیسنه ویردیکی «فرانسز رومانجیسی» عنوانی حق ایده جکدی. ناصل که «داوید سون» اسمنده کی آمریهایلی بر محررک روصویه ویردیکی «مکمل بر روحیاتجی» عنواننده عینی صورتله مستحقدر [۲]. بو بابد غره آرک حکمی هپسندن داها آغیردر. غره آره کوره روصونک تریه پلانی هسلکه لی بر وهمدن باشقا بر شی دکلدر. روصو بو تلقیلره اوغرایاجغنی اولدن تخمین ایتشدی. نه میل ایچون: بر تریه کتابندن زیاده خیالت کورن بر آدمک تریه یه عائد قوروتی لرینی او قودقلرینی ظن ایده جکلدر، دیمشدر. او چونجی دیالوغده ایسه نه میلک چوق او قوندیغندن فقط آکلاشیلامادیغندن بحث ایتشدر [۳]. بعضیلری طرفندن «وهم» بعضیلری طرفندن «رومان» دییه توصیف ایدیلن اثری حقنده بالذات روصونک ویردیکی حکم پک جدیدر. روصو دیورکه: هر کسک قبول ایتدیکی، فقط بنم حقلرنده عکسی قناعت طاشیدیغم دستورلر اهمیتسز شیلر دکلدر. بونلر او نوع قاعده لردر که حق ویا باطل اولدقلرینک بیلنمه سنده اهمیت واردر. و بی بشرک سعادت ویا فلاکتی حاضر لایان ینه بو قاعده لردر [۴].

روصویه عطف ایدیلن اک بویوک فصورلردن بری جمعیت دوشمانلغی، مدنیت علیهدارلغی در. کرچه بو اسناد سببسنر دکلدر: روصونک جمعیت دوشمانی و مدنیت علیهداری کبی صرف

[۱] Emile Faguet. Dix-Huitième siècle, p. 360.

[۲] G. Compayré. J.-J. Rousseau et l'Education de la Nature, p. 8.

[۳] J.-J. Rousseau, Emile, préface, VI.

[۴] J.-J. Rousseau, Emile. préface, VII.

ایتدیکی سوزلر واردر . « اشیایی یارادانک آلدن چیقارکن هرشی ایی در ، هرشی انسانک آلدن بوزولور [۱] ... معنوی خسته لقلرمنز فکر دن دوغار، یالکز بری مستثنا ، اوده جنایتدر [۲] .. بوتون حرکاتمز أسیرلره یاقیشان خرافهلردن عبارتدر .. بوتون اعتیادلرمنز انقیاددن، زحمتدن، جبردن عبارتدر ... مدنی آدام اسیرلک ایچنده دوغار، یاشار و اولور [۳] ... جهالتمزدن دولایی داهامسعود اولاجقدق، بوسعادتی بزہ علم ویره منز [۴] ... بشری مؤسسہ لرک ایچنده نه وارسه جنت و تناقضلردن عبارتدر [۵] . اخلاقی حیاته کیرر کیر منزیات قاپوسی آچیلیر . آلا اتیحیلق ویالانجیلق تعاملار ووظیفهلرله باشلار [۶] .. انسانلرک طبیعتنده قارنجہ یووالرنده اولدیغی کبی اوست اوسته ییغیلق یوقدر . انسانلر نه قادر طوپلو اولورلرسه او قادار بوزولور . جسمانی عذرلرکبی اخلاقی سیئه لرده شدتلی رقابتک قطعی نتیجہ سیدر [۷] . انسان حردوغدیغی حالده هریرده زنجیرنه باغلیدر [۷] ... دیهن هپ ژان ژاق روصودر . ایشته روصونک یالکز بو حکملرینه باقارق اونی جمعیت دوشمانلغی ، مدنیت علیهدارلغی ایله اتهام ایتک پک قولای در . فقط بو اتهام حقسزدر . روصویه جمعیت دوشمانی [۸] دیمک ناصل ممکن اولورکه « قونترا سوسیال » کندی اثری در . قونترا سوسیال ک موضوعی هپ جمعیتک قیمتلیدر . بو فکرلر آراسنده قانونک قدسیتی، سیاسی حیاتک کوزللیکی، بلده نک ضرورتی، اک اساسلی دعوالدر [۹] . روصو بو اثرنده جمعیت حیاتی ییقمق ایچون دوشمان کبی چالیشمش دکل، موجود و حقیقی برشأنتی اصلاح ایچون بر اصلاحاتی کبی دوشونمش در . فیلسوفک قونترا سوسیال ایله حل ایتک ایسته دیکی مسئله طبیعی بر جمعیتک مفکوروی شرطلری ایدی . دورقایتک دیدیکی کبی ، روصو ایکنجی دیسقورنده موجود مدنیتک وجوده کتیردیکی سفالتلری میدانہ چیقارمقله برابر بو مدنیتک عظمتنی انکار ایتیه یور .

[۱] Emile, préface, I

[۲] » p. 61

[۳] » p. 9

[۴] » p. 229

[۵] » p. 61

[۶] » p. 87

[۷] » p. 32

[۸] Contrat Social, Chapitre premier.

[۹] G. Beauvalon, La doctrine politique du contrat social, (J.-J. Rousseau p. 15°).

روصو یالکیز بوکا مقابل بر تعویضک بولونوب بولونمدیغنی قبولده متردد کورونبور [۱].
 برده روصونک اتهام ایتدیکی مدنیت علی الاطلاق مدنیت دکل ، اون سکزنجی عصر
 مدنیتنک لوکسی ، ساخته لکی ، حق سزلغی در . بونک کبی علیهنده بولوندیغنی علم ، بوتون علم
 دکل ، انسانک ملکه لریله ، احتیاج لریله متناسب اولمایان بر علمدر . مدح ایتدیکی جهالت
 ایسه او کره نمک آرزوسیله او کره نمک قوتی آراسنده نسبت قبول ایدن « معقول بر جهالت » در .
 ذاتاً روصو جمعیتی دوغریدن دوغری یه بکه نمش در . جمعیت ایچون « میسکین و محدود
 قافالی بر حیواندن ذکی بر موجود ، بر انسان وجوده کتیر مشدر [۲] . دیهن کندیسی در .
 ژان ژاق روصوبی هر دورلو انضباطک علیهداری آنارشویست بر تربیه جی فرض
 ایتکده یا کلشدر . کرچه روصو چوقو قورک اخلاق تربیه سندن بحث ایدرکن امری ،
 اطاعتی ، خوجا تأثیرینی ، جزایی خلاصه بالذات اخلاق تربیه سنی منع ایتشدر . بونک کبی
 روصونک بر چوق حکملری انضباط علیهداری ظنی ویره بیلیر . فقط دقت ایدیلیرسه
 کوریله جکدر که روصونک ایسته مدیکی مداخله ، میخانیکی مداخله در . و بو مداخله سزلک
 بوتون دورلر ایچون دکل ، بر دوره مخصوصدر . کرچه روصو ایلك تربیه ده امری نهی
 ایدیور ، فقط یرینه طبیعت قانونلرینی ، طبیعتک امرلرینی قویور . کرچه روصو اطاعتی ده
 نهی ایدیور ، فقط طبیعت اطاعت ایتدیریور . کرچه روصو شفاهی درسلری منع ایدیور ،
 فقط اشیایی سویله تیور . کرچه روصو « جزا یوق ! » دیور ، فقط جزایی فعللرک ضروری
 نتیجه سی اوله رق ویریور . کرچه روصو ایلك تربیه یی قالدیریور ، فقط یرینه قوتی قویور .
 روصو انضباطی قالدیرمایور ، بر نوع طبیعی انضباط قبول ایدیور . روصو معلمی قالدیرمایور ،
 تأثیرینی بالواسطه قبول ایدیور . خلاصه ژان ژاق روصو « منفی تربیه دیدیکی بو دورده
 امیلی بوتون اجتماعی و اخلاقی تأثیرلردن اوزا قلاشدیریور ، فقط جمعیتک نظامی ، انضباطی
 یرینه آنارشوی قویمایور ، طبیعتک نظام و انضباطی قویور . بوراده « قانون » حسی یرینه
 « ضرورت » حسی کچور . اخلاقی اولمایان بو دور هیچ اولمازسه « اخلاقدن اولکی » بر
 دوردر . روصوبی انضباط علیهدارلغی ایله اتهام ایتک ناصل ممکن اولور که تربیه طالمنده زحمت
 مشقته اک چوق موقع ویرن ، تربیه نک حامورینی اک زیاده زحمت و مشقت دو یغولریله یوغوران

[۱] E. Durkheim, La Contrat Social de Rousseau (la Revue de Métaphysique et de Morale, No 4, 1948.)

[۲] Economie politique.

کندیسیدر . چوجوقنرده کیفه ، هوسه موقع ویرمک ، چوجوژک حیاتی حیوانی سائقلرینه ، ترک ایتک شویله دورسون ، بو کیف و هوس مقانیزمه سنه اک چوق قیزان حتی : حمت و مشقتی ، الم واضطرابلری ، طبیعتک اچنده بولان کندیسیدر . نه میل صوده کندیخی قاردهده کی حس ایده جکدر . اکر انسانلر ایچون هواده اوچق ممکن اولسهیدی روصو امیلنی بر قارتال یاپاجقدی . اکر انسانلر ایچون آتسه مقاومت قابل اولسهیدی روصو امیلنی بر سالاماندرا کی آتسه مقاوم یاپاجقدی [۱] ... بوقوتده ، بو اعتقادده برمتفکر تربیهده ناصل کلشی کوزلک و کوشکک طرفراری اولایلیر ؟ روصو المی اونوتدیراجق یرده الم واضطراب چکمه نکهده طبیعی اولدیغنی ، حتی انسانک یالکنز المه ، مشقته دکل ، اولومه بیله آلیشماسی لازم کلدیکنی سویلمش ، ضعفی تمیه ایدن آنالرک طبیعتدن آیرلقلرینی آکلاتمش ، المی تفکر ایتکلهده قلاماش ، المک ذوقنی ویرمشدر ، المک شعرینی ترنم ایتمشدر . روصونک پداغوجیاسی هر فکردن زیاده بر جهد و تحمل پداغوجیاسی ، بر ضرورت و معیشت پداغوجیاسی در . خلاصه روصو علی الاطلاق انضباط دوشمانی دکل ، زماننده آکلاشیلدیغنی کی بر انضباطک دوشمانی ، حال بوکه بر نوع انضباطک طرفداری ایدی ...

بعضیلری ده دیسورلرکه : روصونک پداغوجیاسی مجرددر ، قبلی در ، قابل تطبیق دکدر ... نه غریبدرکه روصونک تربیه سیستمه بولدقلری بو قصورلر سیستم فکرینک طبیعتنده داخلدر . از جمله مجردک صفتی روصونک پداغوجیاسنه قصور اولهرق ناصل اسنادایدیله بیلیرکه بالذات روصونک مقصدی مجرد بر مفکوره و بر سیستم وجوده کتیرمک دن عبارتدی . روصو معین بر جمعیتک معین بر محیطی ایچون در عقب تطبیق ایدیله بیله جک بر پلان ، عملی تربیه اصولاری ایجاد ایتمه مش ، تربیه نکه زمان و مکانله دیکشمهین بویوک چیز کیلرینی ، عمومی چهره سنی کوسترمک ایسته مشدر . روصونک پداغوجیاسی نه بر ملتک نهده بر دورک در ، بوتون انسانلرک در ، بشرک پداغوجیاسی در . روصونک موضوعی اولان نه میل نه اسویچرملی نهده فرانسزدر ، بشردر ، انسان بذاته در . لانسون ک دیدیکی کی ، روصونک امیلی تعقیب ایدیله جک بر پروگرام دکل ، تفکر ایدیله سی لازم کلن بر کتابدر [۲] . بالذات روصو اثرینک بو خصوصیتنی مکرراً اعلان ایتمشدر : « هر کسک دوغرو لغنی حس ایتمه سی لازم کلن پرنسیپلری وضع ایتکله اکتفا ایتدم [۳] شیمدی یه

[۱] Emile, p. 130.

[۲] G. Lanson, J.-J. Rousseau (la grande Encycopédie, p. 1066.

[۳] Emile, p. 20—21

قادار موقعلری، مرتبه‌لری، ثروتلری آیرمادم. بوندن بویله‌ده آیراجق دکلم. چونکه انسان هر زمان بدر [۱]. کوروش‌لر مزی عمومیه‌شدیرمک، طلبه‌مزده مجرد انسانی، بشری حیاتک بوتون عارضه‌لرینه معروض اولان انسانی نظر اعتباره آلمق لازم‌در [۲]. بوتون بو خصوصی تطبیقات موضوع ایچون اساس اولمادیغندن پلانمه کیرمز. بندن فضله‌سنی ایسته‌مک حقسنز لقدر. چونکه انجق بو قادارینی وعد ایدیورم [۳]. ایشته پره‌نسیپ، قاعده‌لرک تفصیلاتی موضوعم خارجنده‌در [۴] دیمشدر... روصونک پداغوجیاسی حقنده قبلیلک اعتراضی‌ده وارد دکلدر. چونکه بو قبلیلک سیستملرک طبیعتنده داخل دکلیدر؟. بوتون فیلسوفلر کی روصونک یاپدینی شی‌ده بر سیستم یعنی یکی بر کوروش طرزی وجوده کتیرمک دکلی‌در؟ گرچه بر فلسفه سیستمی آفاقی حقیقتلری احتوا ایدر. فقط بونکه برابر هر سیستم آز چوق انفسی ماهیتده قالان بر حیات و کائنات تلقیسی‌نک محصولی‌در. سیستملرک باشقه دورلو شکل ایتملری ممکن می‌در؟ ایشته «روصونک اثری قبلی‌در» دیمک سیستمک طبیعتی تأیید ایتمکدن باشقه‌نه افاده ایده‌بیلیر؟! «روصونک وجوده کتیردیگی بر سیستم‌در، بر علم دکلدر» دیمک پک دوغری‌در. فقط «سیستملر نیچون قبلی‌در؟» سؤالی وارد دکلدر. روصونک سیستمی قابل تطبیق اولمادیغی حقنده‌کی اعتراض‌ده دیکرلری کی تملسزدر. چونکه روصوده تربیه مسئله‌سنی بر سیستم مسئله‌سی حالنده بولدقندن و قبول ایتمکدن سوکره اون‌ی بر رچنه و عملی دستورلر مجموعه‌سی کی تطبیق ایتمه‌ی دوشونمه‌ملیدر. بالذات روصو ۱۷۶۲ ده قرامه‌ره کوندردیکی مکتوبده نه‌میلک علی‌العاده بر تربیه کتابی اولمادیغی، «انسانک اصلاً اینی بر مخلوق اولدیغی» تملنه دایانان فلسفی بر اثر اولدیغی سویله‌مشدر. سیستملرک طبیعتنده بو عملیلک و بو «دوغرودن دوغری‌یه تطبیق ایدیله‌بیلیمک قابلیت» یوقدر. حال بوکه روصونک سیستمی عصری و کندندن سوکره کی عصرلر اوزرنده اک چوق تأثیر ایتمش اولان بر اثردر. ژول لومه‌ترک مونته‌نی و لوقده بولونانلر مستثنا، نه‌میلدن هیچ برشی تطبیق ایدیله‌مه‌مشدر «دیمه‌سی دوغری دکلدر. شایان دقتدرکه بو تأثیر روصونک مثاللری و تجربه‌لرینی دوغریدن

[۱] » p. 215

[۲] » p. 8

[۳] » préface VII

[۴] » p. 247

[۵] Streckeisen-Moulton, Correspondance inédite, p. 408.

دوغری یه تقلید صورتیله اولمامشدر . محیطک « تربیه قیمتلر » نده وجوده کتیردیکی حسی تحوللرک ضروری بر نتیجه سی اوله رق وجوده کلشدر . بر سیستمک تأثیر قابلیتنی آراشدیررکن یالکیز سیستمه خاص اولان تأثیرلری آرامق دوغریدر . بونکله برابر ژان ژاق روصوبی شأنیت حسندن محروم بر تربیه جی فرض ایتک خطادر . ژان ژاق روصو کرک فردی کرک اجتماعی شأنیتی دویمق و کندیسنه مخصوص اولان دیلله آکلاتمق خصوصنده امثالسنز بر متفکر در . فی الواقع قونترا سوسیال اجتماعی حیاتک *suis generis* ماهیتنی دویمق اعتباریله یکی فیلسوفلرک ، حتی سپه نسرک اثرینه فائقدر [۱] . نه میل چوجوق حیاتنه ، چوجوق سوق طبیعیلرینه ، اجتماعی ملکه لرک انکشافنه ، دوغری ویا ساخته قوتلرک تمیزینه عائد اولمز و یازینلاماز درجه ده قوتلی و جانلی صحیفه لرله دولودر . ظن ایدیلیرکه روصو چوجوق روحیه یاشامش ، فقط متکامل بر آدام قافاسیله بو حیاتک اوریتینال و قاجیجی صحیفه لرینی یاقلامش و تثبیت ایتمشدر .

پرودون ، فاگه ، ژول لومتر کی مؤلفره کوره روصونک فکرلرنده وحدت یوقدر . بو فکرلر اختلافلرک ، تضادلرک مجموعه سیدر . از جمله حس و هیجان آدامی و عقلک دوشمانی اولان روصو قونترا سوسیالی عقل و محاکمه ایله قورمامشمی در؟! . سیستملرک و فیلسوفلرک دوشمانی اولان بو آدام سیستملرک و فلسفه لرک اعلاسنی وجوده کتیرمه مشمی در؟! طبیعتی ، وحشتی ترنم ایدن و صنعتلرک ، علملرک ، ادبیاتک مرحمتسنز دوشمانی اولان عینی آدام قونترا سوسیالده مدنی حیاتک شعرینی ، مدینه نک ضرورتی اعلان ایتمه مشمی در؟! جمعیتدن بحث ایدرکن « میسکین و محدود ذکالی بر حیوانی ذکی و مسعود انسان حالنه کتیرن » دیهن کندیسنی دکلیدر؟! . حریتدن ، استقلالدن ، طبیعتی حقلردن او قادر چوق بحث ایدن بو آدامک قونترا سوسیالده فردک اعتقادلرینه قادر حاکم اولان قانون و ولایت تعصبی ندر؟! . خلاصه ژان ژاق روصو حس ایله عقل ، وحشت ایله مدنیت ، طبیعت ایله جمعیت ، آنارشسی ایله قانون کی تضادلری جمع ایدن وحدتسنز و انسجامسنز بر ذکا دکلی در؟! . فقط روصو حقنده بویله بر حکم ویره بیلیمک ایچون اثرینی هر دورلو سیستم طبیعتندن محروم بر فکر و حس بیغینی کی ، پارچه پارچه ، قلبنه ، لبنه واصل اولمقسنزین ، صرف ظاهرینه باقارق او قوملیدر . حال بوکه فلسفی بر اثر ، اونی

[۱] E. Durkheim, le Contrat social de Rousseau, (Revue de Métaphysique et de Morale No 1, 1918.)

وجوده کتیرن اساسلی الهام و حیات قوتی سه‌زیلهرک او قونورسه بو ظاهری تضادلرک اریدیکی و شکه عائد اختلافلرک برلکه قلب اولدیغی کوریله جکدر. مونتسکیونک دیدیکی کی، بر اثرده ایکیلیک کورلیدیکی زمان مؤلفک عمومی مقصدینی آکلایمه چالیشمالیدر. و اوکا کوره افاده ایتلیدر. قاداورا آرایان قارغالر کی عکس معنالرہ یاپیشاجق برده بالذات روصونک آرزو ایتدیکی کی قلبک تمایلرینی یوقلامالی در، حقیقی معنایی او آیدینلاتیر [۱]. روصو بو طرزده تدقیق ایدیلنجه کوروله جکدرکه او علی الاطلاق بر فردجی ویا بر جمعیتی، طبیعتجی ویا مدنیتجی، استقلالجی ویا انضباطجی دکل، فرد ایله جمعیتک، طبیعتله مدنیتک، استقلال ایله انضباطک مناسبتنی جانلی و خصوصی بر صورتده آکلایان بر متفکر در. بو حالی کندیسی ده اشارت ایتشدیر: «مختلف موضوعلره دائریازدم. فقط دائماً عینی پره نسپیلره صادق قالدیم. دائماً عینی اخلاقه، عینی اعتقاده، عینی سوزلره، دنیله بیلیرکه عینی فکرلره...» [۲]. بو کوروش طرزلی آکلایمادقچه اثریمک خارجی منظره سنه آلدانماق ممکن دکلدر.

روصونک اثری قارشیسنده بعض پداغوجیا محررلرینک آلدیغی وضعیت داهامعتدلدر. بو محررلر روصونک اثرینی طوپدن اتهام ایده جک یرده فکرلرینی مثبت، منفی ایکییه آیریورلر: روصو قبول ایدیله بیله جک فکرلر، قبول ایدیله میه جک فکرلر... قبول ایدیله بیله جک فکرلری قبول و حتی تقدیر بیله ایدیورلر. قبول ایدیله میه جک فکرلری ده رد و تنقید ایدیورلر. بو طرزده حرکت بردن بره معتدل و معقول کورونیورسه ده حقسنذر. چونکه بویله یاپان منقدرلر روصونک اثرینی بر طاقم فکر و معلوم پارچالردن عبارت اولدیغی قبول و تصدیق ایدیورلر و بونلرک آراسنده هیچ بر رابطه و تساند یوق صانیورلر. اونلرک نظرنده روصونک پداغوجیاسی تربیه حقنده وانجق فکرلردن عبارت بر مجموعه در. ایشته روصونک اثرلرنده موجود اولان جملهلری، آیری آیری تدقیق ایدهرک بو کونکی روحیات و اجتماعیات علملرینک معطالرینه کوره: «دوغری یا کلش، تطبیق ایدیله بیلن، ایدیله مهین...» دییه مثبت منفی پارچالره آیریورلر. بو وضعیته کوره روصو بعضاً یا کیلان، بعضاً اصابت ایدن موازنه سز بر ذکادر. روصوبی بو طرزده آکلایانلرک اک متبازر مثالی غابریهل قومپایره اسمنده فرانسز محررینک کتابیدر [۳].

[۱] Eduse Champion, J.-J. Roussou et la Révolution française, p. 38.

[۲] J.-J. Rousseau, Lettres à M. Beaumont.

[۳] Gabriel Compayré, J.-J. Rousseau et l'Education de la Nature.

بو مؤلفه کوره روصو مختلف فکرلری آراسنده برمناسبت وتساند بولونان سیستم صاحبی بر متفکر دکل، دوغری فکرلری کبی یا ککش و غریب فکرلری ده اورتهیه آتان برتربیه محرری در. شو حالده قومپایره نك روصونك پداغوجیاسنی تدقیق ایدن کتانبنده پارادوقسلری رد ایدن بر فصل کبی « نه میلک مؤبد حقیقتلری » نی احتوا ایدن بر فصلک بولونماسی قادر طبیعی بر نتیجه اولاماز. ایشته بو آکلایدشله ژان ژاق روصوبی محاکمه ایدن قومپایره روصونك چوجوق حفظ صحتی، بدن ممارسه لری، آچیق هوا حیاتی، آل ایشی، حاسه لرك تربیه سی، اشیا ایله تربیه، فعالیت پرنسپلری حقیقده کی فکرلرینی نه میلک مؤبد حقیقتلری صیراسنده ذکر ایتدیکی حالده منفی تربیه نظریه سی ایچون Enormité کلمه سی قوللانور. و روصونك بوتون یا ککش فکرلری بر یاندن جمعیتک فنالغی، دیگر یاندن طبیعتک ایلیکی حقیقده ایکی پارادوقسک نتیجه سی اولدیغنی و روصونك پارادوقسدن پارادوقسه دوشدیکنی سویله بور. قومپایره بو صورتله یا ککش، غریب، تطبیق ایدیله مز کوردیکی فکرلری تنقید ورد ایتمکده معذوردر. فقط محررک ضلالتی روصونك طبیعی فکرلرینی بو درجه یا ککش و ترس کوسته رن بر کوروش طرزینی قبول ایتمه سی روصوبی آکلامق ایچون آلماسی لازم کنن وضعیتی آلماسی در. تدقیقدن آکلاشیله جقدرکه روصو غابریه ل قومپایره نك ظن ایتدیکی کبی نه حقیقت دو یغوسندن وشانیت حدسندن محروم بر موهومه جی، نه ده مجرد بر ذکادر. قومپایره نك آله کچیردیکی پارچالرك یا ککش ظن ایتدکاریلله بر لکده وجوده کتیردیکی بوتون بر فلسفه بناسی وارددر.

روصوبه ایدیلن اعتراضلرك بر سببی ده پارادوقسلریدر. پارادوقسلر یا ککشلر دکل، مبالغه لی حقیقتلردر. کنندیسنه عاڈ اولمایان نتیجه لره آل اوزاتان روصو « عادتک خلافنی قبول ایدک » دیور. چوجوغه قازاندریله جق تک اعتیادک اعتیادسزلق اولدیغنی سویله یور. روصو داها بویله چوق غریب فکرلری اورتایه آتیور. بو پارادوقسلر نیچون؟ حتی روصوبه کوره بونلر ضرورت در. چونکه دوشونن آدملر ایچون پارادوقس یاپمق ایجاب ایدیور. هله بر خرافه صاحبی اولمقدن ایسه، پارادوقس صاحبی اولمق داها خیرلیدر. فقط روصونك پارادوقسلرینه یا قلاشالم و حقیقی مقصدینی بولمایه چالیشالم، او زمان نه کوره جکز؟ « عادتک خلافنی الزام ایدک! » دیهن روصو اساساً بو عادت سوزیلله موجود اولان جمعیتلری یعنی طبیعتک قانونلرندن آیرلمش، صویسزلاشمش جمعیتلری قصد ایتمه یورمی؟ روصونك دوشمان اولدیغنی عادتلر علی الاطلاق جمعیتک عادتلری دکل، غیر طبیعی اولان

موجود جمعیتلرک عادتلری دکلی در؟ روصو عادتک خلافتی التزام ایدک دییه اولا موجود شأنته قارشئ شدتلی عکس العمل وجوده کتیرمک ایسته مه مش می در؟ ثانیاً روصو علی الاطلاق اعتیاد دوشمانی می در؟ روصویه کوره طبیعت ده برطاقم اعتیادلردر. فقط بواعتیادلر طبیعته موافق اولانلردر. ایسته روصونک امیل ایچون قازانماسین دیدیکی اعتیادلر هپ میخانیکیت افاده ایدن اعتیادلردر. چونکه اعتیاد یالکیز قولایلاشدیرماز، شعوری ده یوصونلانلردر. ایسته روصو بوشعور وحریتک صونیتی نامنه میخانیکیت افاده ایدن اعتیادلرک علیهنده در. مثلاً: امیل بشریتک سفالتی قارشئیسنده متحسس اولمالی، فقط یورکی قاتیللاشمامالیدر. حال بوکه انسان عینی منظره لری هر کون کوره کوره آرتق تاثیرلرندن اثر قالماز. اعتیاد انسانی هرشیته آلیشدیرر وچوق کوریلن بر شی انسانک مخیله سنه تاثیر ایتمز اولور. حال بوکه بزئ غیرک المزلندن متأثر قیلان مخیله مزدر. کوره نهک بو قیمتلری بوغماملیدر. چوجوقلر ایچون فأنده لی اولان یکانه اعتیاد اشیانک ضرورتنه زحمتسزجه انقیاد ایتمک در. بویوکلر ایچون فأنده لی اولان اعتیاد ایسه عقلله زحمتسزجه انقیاد ایتمک در. بوتون دیگر اعتیادلر برر سینده در. شو تقدیرده روصونک یتیشدیرمک ایسته دیکی بر «خسته باقیچی» دکل، انسانلرک آجیلری قارشئیسنده آجی دویان شعورلی بر انسان در. روصونک پداغوجیاسی یاقینندن تدقیق ایدلسین، طبیعی اعتیادلرک عادتا برمدحیه سی اولدیغی کوروله جکدر. امیلک حیوانلر کی صاغلام وچویک وجودی، اویانیق ویا راتیجی ذکاسی، دویان و آجیان قلبی، ایشلک و قیرلماز اراده سی طبیعی آدمک بوتون مثبت وجانلی وارلغی طبیعت، حریت وسعادت نامنه قازاندیرلش اولان مای، معنوی حقیقی اعتیادلردن باشقانه در؟ کوریلورکه روصونک پارادوقسلری هر پارادوقس کی اساسلی حقیقتلردن باشقا بر شی اولمایان فقط ضد ودوشمان فکرلر قارشئیسنده حیات و حریتنی مدافعه ایتمک ضروریته معقول و طبیعی حدودلری خارجه قادر مبانغه ایدیلن فکرلردر. روصونک مجادله یه مجبور اولدیغی قاتی و سرت محیط دوشونولونجه فکرلرینک پارادوقسال بر شک آلماسنده کی حس مجبوریتی در حال تسلیم ایدیلیر.

ژول لومه تر ژان ژاق روصو حقنده کی اثرنده روصویه عائد اولان ای فکرلرک آز اولدیغی عائد اولانلرک ده کستا خلق درجه سنده مناسبتنز اولدیغی سویله مشدر. کرچه روصوبی متقدملریله آکلامایه چالیشمق فکرلرینک ماضیسینی آراشدیرمق، فلسفه تاریخی

تدقیق ایدن کیمسه ایچون دوغری بر حرکتدر . بو تدقیقلر بزه روصوده کی بر چوق فکرلرک یپیکی اولمادیغنی کوسته ره بیلیر . فکرلرینک منشائی دیدرو ، قوندیلیاق ، بوفون ، مونتسکیو ، پاسقال ، مونتینی ، رابله ، لوق ، فه نولون اولدیغنی کوسته ره بیلیر . ذاتاً روصو ایلك تربیه جی ، تربیه فکرینک ایلك موجودی دکدر . شو وارکه روصونک متقدملرینی کوسته مکله اونی عادی بر مقلد کی کوسترمک آراسنده چوق بویوک فرق واردر . حقیقت شوکه روصویه مثلاً تربیه جیلر آراسنده بویوک بر شهرت فزاندیران مونتینی ، فه نولون و لوقده ذاتاً موجود اولان فکرلر دکل ، بو اسکی فکرلرده داخل اولدیغنی حالده یکی فکرلرله برلکده وجوده کتیردیکی خصوصی سیستمدر . ناصل که هیچ بر ادبیات دوری؛ هیچ بر معماری دوری ایچنه آلدیغنی کلهلر و قوللاندیغنی موتیفلر اعتباریله ماضیسندن تامیله آیری اوله رق وجود بولمامشدر . بو معنا ایله اورینینال اوله رق یالکیز بر تورک صنعتی دکل ، حتی بر اسکی یونان صنعتی ، بر غوتیک صنعتی بیله یوقدر . صنعت تاریخنده بر دوری ، بر مکتبی دیکرلرندن آیران اصل فرق ، ترکیبینه کیرن بو منفرد پارچالر دکل ، ترکیب کندیسی ، طرزی ، بو طرز ایله بسیط عنصرلرک قازاندیغنی یکی حیاتدر . تربیه ، حریت ، سجه ، ذکا ، اراده ... کی همان هر زمان هر تربیه جینک آغزنده دولاشان بر طاقم عمومی فکرلر ، مجرد مفهوملر واردر که یکی سیستمک ظهوریله برلکده یکی بر هویت ، یکی بر شخصیت قازانیرلر . ایشته روصوده بو بشری قیمتلی یکی باشدن تفسیر ایدن ، اونلره هیچ بر دورک متفکرلرینه میسر اولمایان معنا و افاده یی ویرن یاراتیجی دهادر . تربیه حقنده انسانیتک اون سکرنجی عصره تقدم ایدن فکرلری بر میراث ایسه روصوده بو وراثتک شایان دقت اولان طرفی مونتینی ، فه نولون ولوقه چکن قسملری دکل ، اصل هیچ بکیزمه یین قسملریدر . فکری وراثتک اسرارانکیز قسملری بونلردر . بو قسملرک صاحبی یالکیز روصودر .

مثلاً روصو بدن تربیه سندن سود نینه دن ، خسته لقدن ، طبابتدن ، حفظ صحتدن بحث ایدیور . ییمک ، ایچمک ، هوا آلمق ، اویومق ، کینمک ، اویون ، حرکت ، بدن ممارسه لرندن بحث ایدیور . بو فکرلرینک چوغنی اساساً کندی ایجاد ایتیه یور ، ماضیسنده واردر . بو اعتبار ایله مثلاً لوق روصونک متقدمیدر . فقط روصو ایله متقدملرینک اثرلرینه دقت ایدلسین . روصو متقدملرینک دخی بحث ایتدیکی بوفکرلری کلیشی کوزل تکرار ایتیه مشدر .

ژان ژاق ، تربيہ ايچون عالم شمول بر طاقم مبدألردن حرکت ايتدکن صوکرادر که بدن تربيہ سي حقنדה کی نتیجه فکړلره وارمشدر . بو فکړلر روصونک پداغوجياسنده علی العاده توصيه لر مشاهدہ لر کی دکل ، طبيعتک حقیقی ، معینتی ، خیرکارلغی حقنדה کی فلسفی اکلاییشلرینک ضروری نتیجه لریدر . متقدملرنده داغنیق اوله رق موجود اولان بو فکړلر روصوده سیستمک عضویتنه کیرمشدر . متقدملرینک حس سلیم ایله بحث ایتدکری بو توصیه لری روصو عقل حضورنده مثبت بر حاله کتیرمشدر . خلاصه روصو یالکز تجددی توصیه ایتهمش ، تجددک مدافعه سنی عقل و اراده یه تودیع ایتمشدر . روصونک ایلك چو جوقلق حقنדה کی صحت توصیه لرینک اکلاییشنی Desessartz اسمنده مشهور بر طیبیدن آلدیغی هوفدینغ یازیور . مثلاً روصوده کی صحت اندیشه سی هر هانکی عقل سلیم صاحبنک بسیط شعوری دکلدر . نته کیم علم غیضنی هر هانکی جاهل بر متعصب کی طاشما یوردی . روصو بو فکړلره طبیعته موافق اولمایان بر جمعیتک سوء استعماللری حقنדה کی بویوک حکملرندن صوکر ا قناعت ایدیوردی . ناصل که روصونک ال ایشی درس لرینه ویردیکی اهمیت صرف اقتصادی بر اندیشه ایله دکلدر . روصو بوایشلری خصوصی صورتده تقدیر ایدہ بیلیمک ایچون یالکز تجدد ، قزاج فکړلرندن دکل ، انسان فکړلرندن حرکت ایدیور ، وجودک ، اللرک ، پارماقلرک یارادیلیشنده کی حکمتی یاقالایور . روح ایله بونک جانلی تساندینی آکلایور . امیلی تام بر انسان حالنه کتیرمک ایچون اللرینی ده چالیشدیریور . روصونک بو حدسی کندیسندن صوکر ا فعال تربيہ ، فعال اصول ، تربيہ ده پراغمتیسم جریانلرینی حاضر لایور . کرچه روصودن اول لوقده جنتمنک برویا متعدد ال صنعتلری اوکره نمه سنی ایسته یوردی . روصونک آکلادیغی کی بر ال ایشی پداغوجیاسنی لوقک ال ایشی حقنדה کی علی العاده انتفاعی وصحی تلقیلرینه ارجاع ایتمک ناصل ممکن اولور ؟ ایشته ژان ژاق روصو متقدملرک اثرلرندن طوپلادیغی مالز مه یی کلیشی کوزل قوللانماش ، بومالز مه ایله عادتایکی باشدن بر اثر وجوده کتیرمش ، بوخرج عالم مالز مه یه یکی نسبتلر ، یکی قیمتلر قازاندرمشدر . بو اعتبار ایله روصونک اثرینی رونه سانسک معمارلرینه بکزه ته بیلیرز . بو صنعتکارلر کرچه ماضی یه باقییورلردی . فقط تقلید و تکررطن ایدیلن اثرلریله حقیقت حالده یکی جمعیتک احتیاجلرینی ، روحلرینک دویغولرینی افاده ایدیورلردی . موتیفلر آراسنده کی مشابهت معنالر آراسنده کی آیریلغه مانع اولمایوردی . بوسببله درکه لوقده ، مونته نی ده موجود اولان فکړلر روصو ایله برلکده یکی حیاته ، داها دویغریسی حیاته کیریور ، بودین واعتقاد کی انسانلری صاریور

وصارصیوردی . روصو بالذات بو یکیلکی اشارت ایتشدیر : « لوقک کتابندن صوکر ا
 موضوعم یپ یکیدی ، قورقارم که بندن صوکراده عینی صورتله یکی قالماسین . . . » (۱)
 روصوبی تنقید ایتمهک دیکر بر حقسنر شکلی ده مثالرینه یاپیشمق و روصوبی مثالری
 واسطهسیله محاکمه ایتکدر . روصونک مثالری پرنسیپلرینک تشهیری ایچون قولاندیغی
 مشخص واسطه لر در . نه مثالرک دوغریلغی ، نه ده سقظلغی اصل فلسفه سنک ماهیتنی
 کوسته ره مز . بو ماهیت فلسفه سنک کندیسنه ، یعنی مطلق اولان طبیعتنه باغلیدر . مثالری
 ای انتخاب ایدلمش ، مشخص تصورلری زمان و مکان قیدلرینه مکمل بر صورتده تطبیق
 ایدلمش اولسون ، بو بر فلسفه دکدر . بونک عکسی اوله رق مثالر پرنسیپلرینی یا ککش
 و سقظ تشهیر ایده جک درجه ده اولسون بو بر طاقم پرنسیپلرک نفی می دیمک در ؟ ! بر
 کره روصو بویوک فیلسوف قدرتنه رغماً فکرلرینی معقول و متوازن بر صورتله تشخیص
 و تشهیر ایده بیله جک بر آدم دکدی . روصونک اصل مقصدی ایشک بوتون تفصیلاتنه
 کیریشمک دکدی ، یالکنز عمومی دستورلری تشهیر ایتک و مشکلات ظهور ایتدکجه مثالر
 ویرمکدی . اونک ایچون اصولرک روحنی ویرمکه قانیور ، استلافلر و سجیه لر ساحه سنه
 عائد اولان مثالری فائده منز بولیوردی . (۲) جنسی تربیه دن بحث ایدر که : « ابشته پرنسیب »
 قاعده لرک تفصیلاتی خارجنده در . (۳) دیوردی . چونکه « بر موضوع ایچون بلکه مناسب
 اولان مثالرم بر چوقلری ایچون مناسب اولمایا بیلیر . اکر بو مثالرک روحی نظر اعتباره
 آلینیرسه عندالوجه دیکشدر یله بیلیرلر » . (۴) روصو نه میلک دیکر بر صحیفه سنده بو فکری
 داها قطعی اوله رق افاده ایدیور : « هر نه اولورسه اولسون اصولم مثالر مه تابع دکدر .
 بو اصول انسانک مختلف دورلرنده کی ملکه لرک تقدیری و بو ملکه لره اویغون کلن مشغله لر
 انتخابی تملی اوزرینه قورولمشدر . » (۵) جام قیرمه وقعه سی ، بانچوان روبه ر وقعه سی نه میلک
 اصل فکرلرندن دوغریدن به مسئول ازلماسی لازم کلن اساسلر دکل ، ساده جه
 مثالر ، ای کوتو تشهیر واسطه لری در . روصونک اصل فکری بو واسطه لرک وچر چیوه لرک
 کندیسی دکل ، ایچنده کی معنالردر . . .

[۱] Emile, préface, VI.

[۲] Emile p. 257.

[۳] Emile p. 247.

[۴] Emile, p. 212.

[۵] Emile, p. 213.

روصو حقنده کی اعتراضلرک تدقیقندن اکلایشیلورکه بو اعتراضلرک چوغی روصونک
 اکل اساسلی قناعتلریله ضد یاخود تالیف ایدیلهمیه جک شیلردر . دیگر جهندن روصونک
 بو قناعتلرینی شخصی وانفسی ماهیتده حکملردن عبارت فرض ایدهم . اعتراض ایدهلری
 حقلی کورهلم . فقط بو سفر ژان ژاق روصونک عالم شمول اولان تاثیرلرینی ناصل ایضاح
 ایدهم ؟ . . . اولا یازیلریله ، فلسفی فکرلریله معاصرلری اوزرنده بویوک تاثیرلری
 دوشونولسین ، خسته عصرینک بوتون امید وسعادت آرایان روحلری اوکا بر مسیح کی
 مراجعت ایدیورلر ، امید کعبه سنک وسعادت جنتنک آناختارینی اوندن صوریورلردی .
 بوبابده (ماسون) ک ویردیکی بروثیقه [۱] صوکدرجه شایان دقتدر . کنج پاستور روستان
 بویوک استاده قلبنی وایمانی تسلیم ایدیور . حضرت عیسی ایله کندیسنک ایزنی تعقیب
 ایده جکنی سویلیور وروصونک مظفریتی ایچون دیندارجه دعا ایدیور . ژان ژاق عصرینک
 دیندارلری ده داخل اولدیغی حالده قادین ، ارکک بوتون انسانلرینی آتشلندیرمشدی . روصونک
 تاثیر یالکزر زماننک عامه سی اوزرنده دکلدی . استقبالك مهم انسانلری اولان : برناردن
 دوسن پیهر ، شاتو بریان ، ژوژ سان ، موسه ، هوغو اونک طلبه سی اولدیلر . روماننیزم
 جریاننک بانیدی در . بو تاثیر اونلره منحصر دکلدر . قانت ، گوته ، شیللر ، فیخته ،
 تولستوئی اوزرینه ده تاثیر ایتمشدر . فضله اوله رق پراغماتیسیم وبرغسونیزمک پاسقالدن
 سوکرا ایلك مبشری اوله رق کوسته ریله بیلیر . روصونک تربیه جیلر اوزرنده کی تاثیر
 ایسه بوسبوتون حاکم بر تاثیردر . قانتک ، پاستالوتزی نک ، باز دووک ، فروبه لک ، حتی
 هر بهرت سپه نسرک پداغوژیسی روصونک تاثیر خارجنده ناصل وجوده کله بیلیردی ؟ .
 قلاپاره د روصو چوجوغی تربیه فعالیتنک مرکزینه قویدینی ایچون حقلی اوله رق تربیه نک
 قوپه رنیقی در ، دیور . یکی پداغو جیاده فرانسه ده لاقومب ، لوبون ، لهزان ، دوفلوری ،
 واغنه ر ، مادمازل دوغار ، برونو ، کینیو ، ایتالیا ده مادام مونته صوری ، مادمازال
 فرانسی یا ، آلمانیا ده آربایت شوله لرک مؤسی کرشنستانیه ز ، برتولد اوتو ، لیچ ویکی
 مکتبلرک مؤسسملری ، ژه نه تیست ، پراغماتیسیت ، نه ئوه دو قاتور آدلریله آیردینی جریانلرک
 باشی اوله رق روصوبی کوسته ریور . چوجوق روحنه عائد اوله رق قانون اسمنی ویردیکی

[۱] Masson, Comment connaitre Jean-Jacques? (Revue des deux Mondes, 15 Juin, 1912, p. 881.)

مختلف سجیه لرك دها اول نه میلده آچیق بر صورتده افاده ایدلدیکنی سویادیور [۱] فقط روصونك تأثیری یالکز آدامر و اثرلری اوزرنده اولمشدر ظن ایتمه ملیدر . بو تأثیر، مؤسسسه لره قدر کیرمش ، اجتماعی حیاتك شأنیتنه قاریشمش در . تربیه حقنده فکر لرینك قوندورسه ولا قانال کی فرانسز بویوك اختلال آدام لرینك اثرلری واجرا آتلی اوزرنده کی تأثیر لرندن قونوانسیون معارفی اوزرنده کی نفوذندن صرف نظر، بو کونکی آوروپالی مکتب، تدریس و تربیه مؤسسسه لری اوزرنده کی ایزلرینی قولایجه کشف ایتمک ممکن در . چو جو غك هر شیدن، هر حر ثدن و هر مسلکدن اول تام بر انسان اوله رق عمومی صورتده یتشیدیر لمه سی اندیشه سی سوق طبیعیلرینه ، عضوی و انسیاقی حیاتنه کوستریلن حرمت، آچیق هوایه ، ساده لکه ، تمیز لکه رغبت فکری ، تربیه ده اشیایه ، مشاهده لره و تجربه یه ویریلن موقع طبیعتله تماس، مداخله سز ، فعال و مستحصل بر تربیه اساسی ، اخلاق تربیه سنك فکر و علم تربیه سنه تقدیمی، عنصر لرینی تحمل، ثبات، تشبث و تجربه دن آلان براراده تربیه سی... هپ ژان ژاق روصونك معاصر ملتلك معارف مؤسسسه لری اوزرنده کی تأثیر لرینك شو ویا بوش کلدده دوامندن باشقا برشی دکلددر. « روصو زمانمزك آدامی در . محتملدر که بر چوق نسلرده روصو حقنده عینی حس ایله متحسس اولاجقلدر در . » [۲]

روصونك عالم شمول اولان تأثیر لرینی یالانله ، واهمه ایله ناصل ایتمه لی ؟ ! . روصونك اثرینه تاریخی بر قدرت و ماهیت افاضه ایتمه دجه تاریخی رولنی اثبات ایتمک ناصل ممکن اولور ؟ ... روصویی انفسی حکملر و فردی قوتلره مجهز بر موجود تلقی ایتسه ک بیه مؤسسسه لر اوزرنده کی تأثیرینی ایضاح ایتمک ناصل ممکن اولور ؟ .. بویله بر ایضاح اجتماعیات علمنك معرفه لر یله چارپیشیر . فردی قوتلره اجتماعی قوتلرك حاکمیتی اضافه ایدیه مز . شو حالده ایکی شقدن بری : یاروصونك حقیقتندن شبهه ایتمک ، یا خود منقدر لرینك صمیمیتندن شبهه ایتمک . حال بو که بوا احتمالک ایکیسی ده وارد دکلددر . او حالده هر ایکی طرفک صمیمیتنی قبول ایده جك فقط روصویی حقیقی منقدر لینی بو حقیقتی کور مک ده معذور کوستره جك بر ایضاح شکلی آرامق لازم کلیور . بو ایضاحه کوره منقدر تنقید لرنده حقلی کورونسونلر فقط روصونك ده حقیقتندن شبهه ایدیه سین . بو طرز ایضاح ندر ؟ منقدر لرك

[۱] Claparède, J.-J., Rousseau et la conception fonctionnelle de l'enfance (Revue de Métaphysique et de Morale, p. 391.)

[۲] Gustave Lanson, Histoire de la Littérature Française, p. 793.

قناعت ، وجدانندن باشقا برده روصوبی آ کلامق ایچون قولاندقلمی اصول واردر .
 اکر بو اصول روصونک اثرینی ا کلامق ایچون موافق بر اصول دکلسه منقدرک روصوبی
 یاکلش ا کلامه لری طبیعی در . بو صورتله منقدر صمیمی اوله رق روصوبی آ کلامامش
 اوله جقدر در . نته کیم امیلک چوق او قوندیغندن فقط آ کلاشیلما دیغندن بحث ایدن روصو
 ایسه بعضیلری طرفندن ا کلاشیلما مقله برابر تاریخی واجتماعی قیمتندن هیچ برشی غائب
 ایتمه مش اوله جقدر . ایشته بو اصول روصوده کی تربیه سیستمک طبیعتنه موافق اولان
 برگوروش طرزلی در . هر شیدن اول بر تربیه سیستمی ، داها عمومی اوله رق بر فاسفه
 سیستمی نه در که منقدرک بو سیستمک طبیعتنه موافق اولمایان مطالعه و تنقید طرزلی
 موضوع بحث ایدیه بیلسین ؟ .. اولا بو سوآلنه جواب ویره لم :

بر فلسفه سیستمی بر صنعت اثرینه بکزه تمک قادر او یغون بر تشبیه اولاماز . چونکه
 فلسفه سیستمی صنعت اثری کی بر نوع ترکیب وابداع در . هر صنعت اثری بر طاقم رنکر
 چیز کیلر ، جسملر و یاسسلردن تشکیل ایدر . فقط فلسفه سیستمی ده بر طاقم فکر لردن
 محاکمه لردن ، خیال لردن تشکیل ایدر . صنعت اثرینی بر طاقم عنصر لردن تشکیل ایتمکله برابر
 اونی وجوده کتیرن اصل فعالیت بو عنصرلرک کلیشی کوزل قاریشماسی و یا جمع اولماسی
 دکل ، خصوصی و معنالی بر طرزه امتزاج لری در .

صنعتکارک اصل ایجادی بو معنادر . ایشته فلسفه سیستمی وجوده کتیرن فکرلرک ،
 تفکرلرک ، خیاللرک یان یانه کله سی دکل ، بونلرک بر معنایه ، مطلق بر فکره دلالت ایده جک
 صورتده امتزاج و ائتلافی در . ایکی نوع ترکیب آراسنده یالکمز شو فرق واردر : صنعت
 اثرینک افاده ایتدیکی معنا بدیعی بر قیمتدر ، و صنعت خیاله قادر واریر . فلسفه اثرینک
 افاده ایتدیکی معنا صنعت اثرینک افاده ایتدیکی معنا ایسه فکری بر قیمتدر . فلسفه مفهومه قادر
 واریر . شو حالده صنعتده ، فلسفه ده خارجی عالمدن ، ماده دن ، فکر دن و علمدن آلدقلمی
 عنصر لره بر طاقم قیمتله وجود ویرن اور یثرینال اثر لدر . بر صنعت اثرینی صنعت اثری
 یاپان اصل حقیقت نه مراجعت ایتدیکی چیز کیلر ، نه ده طاشلردر . بلکه صنعتکارک حیاتدن
 آلدینی و بو چیز کیلر ، طاشلر واسطه سیله افاده ایتدیکی معنادر . چیز کیلر ، طاشلر صنعت
 اثری ایچون ناصل بر واسطه ایسه فکر لر ، علملرده فلسفه سیستمی ایچون ساده جه
 بر واسطه در . صنعتکار کی فیلسوفده بونلری یالکمز واسطه اوله رق قوللانیر . حال بو که
 عالمک ایشی بونک عکسی در . علم عنصرلر واسطه سیله قاجیجی معنالی افاده ایده جک

یرده هیچ برمعناسی اولمایان جانسز ماده لری پارچالایور ، اونلری بسیط قابل حساب و قابل
 استفاده عنصر لره ، بسیط لره آریور . علم ، صنعت و فلسفه کبی « آ کلامق » ایچون
 چالیشماز ، ساده کوردیکنی « ایضاح » ایدر ، یعنی بر حادثه یی دیکرینه باغلار . « ناصل
 اولیور ؟ » سؤالنه جواب ویرر ، فقط « نهدر ؟ » سؤالنه جواب ویرمه یه اوغراشماز .
 صنعت و فلسفه نك ترکیبجیلکنه مقابل علمك فعلی تحلیلجی در . حتی برصنعت ، بر فلسفه
 علمه مطابق ویا مغایر اولابیلیر . صنعتك وظیفه سی خارجی عالمك اشیا سنی ، منظره لری
 دوغری اوله رق اوکره تمك دکدر . ناصل که فلسفه نك وظیفه سی کائنات حقنده علمك
 یاپدینگی کبی مثبت فکر لری ، آفاق حقیقت لری بیلدیرمك دکدر . بر فلسفه سیستمی علمه
 مراجعت و علمی استعمال ایتسه بیله دوغری دن دوغریه علمك کندیسسی دکدر . شیمدی
 بر علم اثرینی بر علم آدامنك دعواسنی آ کلامق ایچون مراجعت ایدیله جك اصول شبهه سز که
 تکدر : ذکابی بو اثره تطبیق ایتمك ، اثری پارچالامق و هر بر پارچاسنی بیک دور لو تجربه ایتمکدر .
 نهایت خارجی عالمده کی شأنتك مطابقنی آرامقدر . حال بو که برصنعت اثرینی آ کلامق ایچون
 مراجعت ایدیله جك اصول بونك عینی دکدر . صنعتكارك اثرینی پارچالایاجق یرده طوپدن
 قاورامق ، آ کلامق دن زیاده دویمق لازمدر . چونکه بوراده عالمك اثرنده اولدینگی کبی
 چیزکی لری ، شکل لری جسم لری آری آری تحلیل ایتمك دکل ، اصل بو عنصر لرك وجوده
 کتیردیکی آهنکی ، درونی لسانی کشف ایتمك لازمدر . صنعتكارك اثری عالمك اثری کبی
 آ کلاشلمق ایسته نیلرجه آ کلاشیلماز برحاله کلیر . بر فلسفه اثری برصنعت اثری کبی مطالعه
 ایدلمك لازم کلیر . یعنی علم اثری کبی ذکا ایله تحلیل ایدیله جك یرده برصنعت اثری کبی
 قلب ایله دو یولمالیدر . فلسفه اثرنده آ کلاشیلماسی لازم کن مهم حقیقت فکر لری ،
 خیال لری ، جمله لری دکل ، فیلسوفك تلقیسی ، کائناتی گوروش طرزیدر . بونك ایچون اثری
 پارچالامایوب طوپلامق ، طوپلی قاورامق لازمدر . هر شأنتك واحدی کندندن در . مادام که
 علمك موضوعی اولان ماده ایله صنعت و فلسفه نك موضوعی اولان معنا آری شأنتلردر .
 اونلرك آ کلاشیلماسی ایچون قوللانیلاجق واحدلرده آری جنس دن و جنس لری نه مطابق
 شأنتلردن انتخاب ایدلمك لازم کلیر . فی الحقیقه علم آنجق علم ذکاسیله آ کلاشیلابیلیر . صنعت
 و فلسفه ایسه آنجق صنعت و فلسفه ذکاسیله گوریله بیلیر . چونکه صنعتكارك اثرنده علم و عالم
 کوزیله ، ذکا دور بنیله باقیدینگی زمان عقابه عصیان ایدن بوتون داغنیق و ضد عنصر لری ، لامنتقی
 پارچالری جانلی بر منطقله برلشدیره جك اوکا بر بوتونلك ویره جك اولان ذکا ایسته قلبك

گوزی دیدیکمز بوحدس ذکاسیدر . اونک ایچون صنعت اثرلری کبی فلسفه سیستماری ده
مطلقا برصنعتکار کوزیله گورولمک وبرصنعت ذکاسیله آ کلاشیلیمق لازم کلیر . بنجر ووصوبی
تنقید ایدنلرک اُک بویوک خطاسی ایشته بو نقطه ده در . دوشونواسون که روصونک وجوده
کتیردیکی اثر نه دوغری دن دوغریه برتربیه پسیقپولوژیسی ، نه ده برتربیه سوسیولوژیسی در ؛
روصونک اثری هرشیدن زیاده تربیه نک متافیزیکی در . فی الواقع روصو عالمی کبی اثرنده
تربیه نک روحیاتی و تربیه نک اجتماعی اداره ایدن قانونلرینی کشف ایده جک برده ،
فیلسوفلر کبی جمعیتک « تربیه ، چوجوق ، حیات ، تکامل ، اخلاق ، دین ... » حقنده کی
قیمت حکملرینی دکیشدیره جک یکی قیمتلری ایجاد ایتمش در . روصوده فلسفه یی یاشامامز
یاردیم ایده بیله جک اولان عقیده لری آرامق اوله رق تلقی ایتمش در . [۱]

روصو آنجق بوماهیتیله بویوک برتربیه جی در . کرچه روصوده چوجوق روحیاته ،
جمعیت شأنیتنه دائر برچوق مشاهدلر ، جانلی حکملر واردر . فقط روصونک
برفیلسوف کبی مشهور اولان اثری قارشیدیننده بونلرک اهمیتی برنجی درجه ده اولسه
بیله باشقا نوعدن در . شو تقدیرجه عینی روصوبی مقصدی خارجنده یعنی برعلم آدمی
کبی آ کلامق حقسنزلقدر . حقیقی ژان ژاقی آ کلامق ایستهرسه ک اثرینی برصنعت اثری
کبی جانلی برصورتده برترکیب وهعنا اوله رق مطالعه ایتلی یز . حالبوکه روصوبی تنقیدایدنلر
عمومیتله بو اصول خارجنده حرکت ایتمشلر در : روصونک فلسفی اثرینی فلسفی اثرلره مخصوص
اولان ترکیبی بر ذکا ایله آ کلا یاجق برده علمی ومنطقی اثرلره مخصوص اولان تحلیلچی
ذکا ایله آ کلامق ایسته مشلر در ... بالذات روصو بو طرز آ کلایدشک حقسنزلقنی اشارت
ایتمش در . روصو روشفوقوی بو طرزده او قومق جائز اولسه بیله نه میل کبی برکتانی
بو طرزده او قومق جائز اولمادیغنی سویلشدر . شو حالده روصونک اثرینی طبیعتنه او یغون
بر طرزده آ کلامق ایچون سیستمی تشکیل ایدن مثاللری تشبیه لری ، ادعاری برر ماده
وعلم حکمی کبی آیری آیری وپارچا وپارچا دکل ، بلکه بوتون بو عنصرلرک منتهی اولدیغنی معنایی
نظر اعتباره آنالی یز . تماشا ایتک ایسته دیدیکمز لوحیه یا قلاشاجق برده لوحه نک بویوکلکی
نسبتنده کری له مه لی یز . آغاچلر اصل اورمانک کورولمه سنه مانعدر . چونکه یا قلاشدقجه
تفرعاتی کورور ، فقط هیئت عمومیه یی اهل ایده بیلیرز . صنعت اثرلری کبی یاقیندن سیری
جائز اولمایان اثرلر فلسفه سیستملریدر . ایشته روصونک پداغوجیاسی ده بونلر دن بری در .

[۱] Parodi, philosophie religieuse de J.-J. Rousseau (J.-J. Rousseau p. 1313)

شو تقدیرده روصونك اصل تربیه فلسفه سنی کورمه یین یالکیز تفرعاتی ضبط ایدن پارچالری ترکیبی خارجنده مطالعه ایدن بزکا روصونك حقیقته واصل اولامایا جقدر . روصونك تربیه حقنده کی فکرلری تدقیق ایدیلیرکن علمك بو کونکی معطالرینی نظراعتباره آلهرق « هانکیلری یا کاشدر؟ » دیمک ، سیستمک طبیعتنه اویمایان برتدقیق طرزیدر . دوغری یول روصونك تربیه حقنده کی فکرلری واسطه سیله تربیه حقنده کی عمومی تلقیسی نی ، یاراتجی فکرینی کشف ایتمکدر . مثلاً روصوده منفی تربیه نظریه سنک مطلق اولهرق برقیمتی یوقدر . وعملی برقاعده کی ده تطبیق ایدیله مز برشیدر . یینه امیلده مثلاً « تربیه ده مهم اولان وقت غائب ایتمکدر . » کی ادعالمک علمی ویا منطقی قیمتلری هر زمان ایچون مناقشه زمینی اولابیلیر . فقط روصونك فلسفه بناسندن قوپارلمش اولان بو فکر پارچالرینک مجرد اولهرق ذاتاً نه قیمتی اولابیلیر ؟ بونلر اولسه اولسه برر موتیفدر . اصل بنا ، اصل اسلوب بو موتیفلرک یکونندن عبارت دکدر . ذاتاً روصونك اثرنده « منفی تربیه » ، « طبیعی تربیه » فکرلری اساساً روصو طرفندن منفرد و علمی ادعالم کی اورتایه آتیله مشده دکدر . بو فکر طبیعتله جمعیتک مناسبتنه ، بشرک تکاملنه دائر دها اساسلی بر طاقم فلسفی قناعتلرک ضروری نتیجه لرندن عبارتدر . مهم مسئله فیلسوفک بوتون فکرلرینه وجود ویرمش اولان عمومی تلقیسی ، یاراتجی فکرینی بولمقدر . بوفکر اجتماعی بر عقیده نی و فلسفی بر کوروشی احتوا ایده جکدر . ذاتاً سیستمک بوتون حکمت وجودی به آنا فکر دکلیدر ؟ روصونك تربیه سیستمی موضوع بحث اولدیغنه کوره بنجه آراشدیر یلاجق شی « طبیعت دیدیکمز شأنیت ایله جمعیت دیدیکمز شأنیت آراسنده کی جانلی مناسبت » ، فیلسوفک بو مناسبتی کوروشنده کی خصوصیلکدر . او زمان فیلسوفک تربیه حقنده کی کوروش طرزینی ده واضح صورتده آکلامش اولاجغز . چونکه پداغوجیا اساساً بو کوروش طرزینه کوره آدام یتیشدیرمک تصورندن باشقا نه در؟ روصوده بوتون حیات ، حیات غایه سی ، سعادت ، مقدرات مسئله لری بو عدسه نک ایچنده در . متافیزیکک موضوعی حیاتک مطلق فکرینی آرامق اولدیغته کوره روصوده اثرلریله بو معمایه جواب ویرمش اولیور . شو تقدیرجه روصونك تربیه حقنده کی فکرلری دها کنیش اولهرق حیات حقنده کی فکرلرینک بر نتیجه سی در . شهه سزکه بویله در . چونکه تربیه سیستمی دین ، اخلاق ، حقوق سیستملری کی دیگر سیستملرله برلکده دها کنیش بر فلسفه نک خصوصی تجلیلیریدر . اونک ایچون روصوده تربیه مسئله سی دیگر

مسئله لرك برشكلى در. روصونك مختلف فلسفه لرى اصل حياتى كوروشنده كى خصوصيلكك بر افاده سى ايسه تربيه مسئله سى ده بو كوروشك ديكر بر افاده سى اولمق لازم كلير . بناءً عليه روصونك پداغوجياسنى اكلامق ايچون اولامعمومى فلسفه سنى آكلامق ايحباب ايدييور . بونك ايچون فيلسوفك همان بوتون اثرلرنده كيزلى اولان درونى حمله يى سه زمك لازم كلبيور . بو مقصده موافق اصول يالكيز اثرى پارچا پارچا كورمه مك دكل ، پارچالرى - بالخاصه ضد و آيرى كورونن پارچالره قارشىلاشديره قارشىلاشديره تضادلر آراسنده تجلى ايدجك آهنگى قاورامقدر . ظواهر دن تجردله باطنه انتقال ايدن متصوفلر كى . . . نته كيم بر ياندن طبيعى ، بر ياندن جمعيتى ، بر ياندن سوق طبيعى يى ، بر ياندن اخلاقى حياتى ، بر ياندن سربستلىكى بر ياندن مشقت و تحملى ترنم ايدن بر فيلسوفك مقصدى بو مثبت و منفى حكملردن مطلقا برى ويا اوبرى اولمق لازم كلير . اصلن مقصد ظاهر ، ضد و متناظر كورونن حكملرينى هپ بردن جمع و تركيب ايدجك ، جانلى بر تركيبه سوقاجق اولان بر تكامل تلقيسى ، اوريزينال بر حيات آكلايشى اولابيلير . فى الواقع روصو بو طرزده تدقيق ايدلديكى زمان بوتون تضادلرينك محو اولديغنى و بوتون غرابتلرينك سيلينديكى كورمك ممكندر . بواساسى فكر يازايچى تلقى بر كره كشف ايدلا كدن سو كرا اونى بر خيال و تشبيهله افاده ايتمك ممكندر . اوزمان روصوبه كوره تربيه مسئله سى شو صورتله تشبيه ايديله بيلير ديه جكز .

برسيستم بر آنده وجود بولمش ، اولمش بيتمش برشى دكلدر . اوهرشيدن اول بر حيات و صيرورتدر . فيلسوفك فلسفه سى طبقى صنعتكارك اثرى كى مهمدن واضح ، قابادن اينجه يه ، خيالدن حقيقته كيمه يورمى ؟ . . . فيلسوفك ايلك فكرلرى ، فلسفه سنك ايلك صورتى بوتون طاسلاقلر كى قابا ، وضوح سز ، حتى چوق كره منطق سز دكليدر ؟ روصوده بو تكامل چوق بارز بر شكلده وجوده كلشدر . بر مؤلفه كوره [۱] روصونك فكرلرى ديسقوردن قونترايه دوغرى كيدلديكى زمان عادنا بر تكامل كچيرمكده در . ديسقورده كى فردجيلك آنارشى يه ياقيندر . حال بو كه قونتراده جمعيتك حاكميتى موضوع بحثدر . خلقتك ايلكى ، جمعيتك فنالغى حقتده كى فكرى ده ائردن اثره طورى دكيشدير ييور . علم عليه دارلغى ده عىنى تكامل كچيرمكده در . روصونك ايلك اثرلرنده كى طاشقين ، جوشغون علم عليه دارلغى

[۱] M. Bourguin, Les deux tentances de Rousseau, (Revue de Métaphysique et de Morale No 3 Mai 1912, p 364.)

گیت گیده آچیق و قطعی بر شکل آمشدر . بو علیهدار لغک آلدیغی صوک شکله گوره ضررلی اولان علم انسانک ملکه لریله ، حتیا جلیریله هم آهنگ اولمایان قورو، جانسز بر علمدر . مدح ایتدیکی جهالت ایسه او کره نمک آرزو سیله او کره نمک قوتلری آراسنده نسبت قبول ایدن معقول جهالت در . روصوده افراطدن ، تفریطدن اعتداله دوغرو اولان بوتحول علی العاده بر فکر و محاکمه حرکتی می در ؟ .. ماسونک پک کوزل ایضاح ایتدیکی اوزره اولا روصونک فکرلری دو یغولرینک تأثیری آلتنده در . نظریه لرینک اکثریسی اولا برردویغو حمله سیدر . روصودا ثماحس آدمی در . و برسوق طبیعی آدمی صفتیله فکرلره یا قلاشییور . اونک ایچون ایلك دستورلری دائماً مبالغه لی در برچوق تصحیح لردن صو کرا کرچه معتدل دکل ، فقط داها آز چیلغین فورموللر وجوده کتیر مشدر . [۱] او حلاله روصونک فکرلرنده تدریجاً تعدیللر وجوده کلشدر . اویله ایسه روصوبی تدقیق ایدر کن یالکوز ایلك فکرلرینی دکل ، صوک فکرلرینی ده کوز اوکنده بولوندیر مق ، قلبک تأثیری آلتنده وجوده کن بو عقل و فکر حرکتلرینک حقنی و یرمک لازمدر . حال بوکه فعلیاتده روصونک هر هانکی فکرینی اولمش بیتمش کبی قبول ایدوب بوتون اثرینی اونلر واسطه سیله تنقید ایتمک عادت اولمشدر ...

روصونک بوتون اثرلری عقلک محصولی کبی ا کلامق و منطقی مقیاسلرله اولچمک ده دوغری دکلدر . روصونک فکرلرنده وجوده کن تحوللردن قونفسیون و نووهل نه لوئیز کبی شخصی اناسنک تحلیللرینه عائد اولان لیری و رومانیک اثرلردن صرف نظر ، روصونک سیستمی سیستملرک ا کلامنطقیمی ، ا کلاعقلیسی در . روصونک سیستمنده اسکی یونان معمار لغنده اولدیغی کبی خارجی انسجام ، شکله عائد وحدت یوقدر . روصونک اثرلری فلسفی بر غوتیک در . بو معماری عضویتده هر درلو کیرینتیلر ، چیقینتیلر ، تضادلر ، غرابتلر طاشقینلقلر ، حتی چیرکینلکلر بیله یر بولمشدر . مجرد بر عقلی ، قورو بر قلبی و جمادلرک سکونتنی افاده ایدن منطق روصوده یوقدر . مخیله سی چیلغین ، اسلوبی جوشقون در . روصوده سانکه بوتون عقل قلب اولمش و قلب بوتون فکرک حیاته حاکم اولمشدر . روصونک ذکاسی هندسه ذکاسی دکل ، صنعتکارک رومانه سک ذکاسیدر . روصو یالکوز بر فیلسوف دکل ، عینی زمانده ادیب ، صنعتکاردر . اونک ایچون اثرلری جامد بر سیستم حالنده قالمایوب قلبک حیاته مظهر اولمشدر . روصو قلب حیاتی ا ککنیش یا شایان و فکرلرینک کوکنی قلبنه قادار باطیران

[۱] Massou, Comment connaitre Jean-Jacques? (Revue des Deux Mondes

بر آدام در . اونک ایچون اثرلرینه قلبنک بوتون احتراصلرینی وقوتلرینی قاریشدیرمشدر . ایشته روصونک آ کلاشیلمانینی کوجلشدیرن سبیلردن بری ده بودر . ناصل برغوتیک قاندرالنی آ کلامق ایچون ظاهری بچیمسزلیکلرندن برلحظه ایچون صرف نظر ایتمک واصل معنایی، اثری وجوده کتیرن حملهیی بولمق ضروری ابله ، روصوبی آ کلامق ایچون ده سیستمنک خارجی غریبلکلرندن ضد لقلرندن صرف نظر ایدوب قلبنه وارمق لازمدر . هوفدینغک دیدیکی کبی روصو تدقیق ایدیلیرکن بوتون - احه لرده کندیسینی « طبیعت » ه دوغری کوتورن آناجر یانه دقت ایتمک وبوجریانک کنارلرینی سوسله مک ایچون قوللاندیغی روقوقو اسلوبه اهمیت ویرمه مک لازمدر . [۱] بو آ کلاییش پک دوغریدر . یالکز شواساسلی فرق ایله که روصونک آناجر یانی سوسله مک ایچون روقوقویه مراجعت ایتمش دکلدر . اسلوبنک زینتلی بو آناجر یانک بالذات آچدیغی کیرینتیلر وچیقینتیلردن عبارتدر هپ بنیویدر ، بونویو طاش-قینلقلری آتاجق یرده ، اونلره وجود ویرن حیات حمله سنی یاقلامق لازمدر . فیلسوف قانت روصوده کی اسلوبک تأثیرندن قورتولمق ایچون اونی دورت بش کره اوقومایه مجبور اولدیغنی سویلشدر . روصونک تربیه حقننده کی فکرلری ده سیستم حالنده یعنی جانلی بر ترکیب کبی نظر اعتباره آ لندیغی و بو ترکیبک آنا چیز کیلری کورولدیکی تقدیرده یکنظرده اثرک دیشیننده کی غریبلکلرک محو اولدیغی کوریلیر .

ایشته بر سیستم بر عضویت اولدیغنه کوره طبیعتنه اک ضد اولان آ کلامق طرزلی بو سیستمی پارچالاپارق مطالعه ایتمکدر . سیستم بری بریله مناسبتی اولمایان و آیری آیری نظر اعتباره آ لندیغی زمان بری بریله مناسبتی اولمایان بعضاً معقول اکثریا علمی یاخود منطقی قیمتلردن محروم اولان اولو پارچالره آیریلایققدر . بو پارچالری عقل سلیم یاخود علم و منطق ایله تنقید ایدهرک منفی نتیجه لره واصل اولمق ضروریدر . بونتیجه لر آراسنده منطقی اولانلری بر طرفه براقیوب مثبت بر قیمتی اولانلر بر آرایه کتیریلسه بیله بونلرک وجوده کتیره جکی ترکیب آرتق فیلسوفک اثرنده کی ترکیب دکل ، منقدرک اثری اولایققدر واصل اثره نظر آ تمامیه صنعی برشیدر . ایشته بو طرزده یاپیلان بر تنقیدده جمعیت دوشمانلغی علم و صنعت غیضی ، طبیعت عشقی ، مخیل طلبه ، منفی تربیه ... کبی فکر لر هپ عقله عصیان ایدن ، قبولی جمعیت و مدنیت ایچون تهلدکلی اولان واهمه لردر . بو طرزده آ کلاییشه کوره ژان ژاق روصو بشریتک خبر کتیر یجیسی وقورتاریجیسی دکل ، حیات ایچون

[۱] Harald Höffding, Jean-Jackes Rousseau, p. 144.

بشریت ایچون بر شأمتدر!.. او زمان روصوبی بودلیجه فیکرلرندن دولایی اتهم ایتمکدن باشقا بر شی یاپیلاماز. حال بوکه روصونک فیکرلری طبیعی واصلی محیطلری دیمک اولان طبیعت و جمعیت تلقیسندن قوپاریلاجق یرده بوتلقیلرک ایچنده مطالعه ایدلدیکی، تعبیر دیکرله روصونک سیستمه ماتیک فیکرلری سیستمیه آ کلاشیلدینی زمان هرشیئک یرلی یرنده اولدینی کوریه جکدر. کوریه جکدر که: جمعیت دوشمانلنی بر اجتماعی اولمایانک مطلق دوشمانلنی دکدر. علم و صنعت غیضی بسیط بر مرتجع غیضنک اثری دکدر. طبیعت عشقی انسانلری دورت آیاق اوزرنده یوز وتمک سوداسندن دوغمش دکدر. مخیل طلبه خیالی حقیقی بر تربیه نک عنصری دکدر. منفی تربیه شکلی علی الاطلاق مداخله سنزک دکدر... بوغریب فیکرلردن هر بری طبیعت ویا جمعیت حقنده کی داها دوغریسی طبیعتک جمعیتله اولان مناسبتنه دائر خصوصی رؤیتنک، اورژینال تلقیسنک افاده یه کیرن ضروری نتیجه لری در. روصونک بوتون آ کلامق ایسته دیککی بر شکل دک، بر پرنسپدر، روصونک یاپدینی بر عملیه دکل بر نظریه در. روصونک اثری بو صورتله یاز ایچی بر تلقیه ارجاع ایدلکدن صوکر بو تلقی نک علم نقطه نظرندن ماهیتی نه اوله جقدر؟.. فقط روصو کی بر فیلسوفده آراشد بر یلاجق شی علمی حقیقتلر دکدر. چونکه نه روصو بر عالم دی، نده اثری بر علم در. فقط روصونک اثری علمه مغایر می در؟.. اوت، بعض فلسفه سیستملری کی... بر فلسفه سیستمی زماننک علمندن استفاده ایدر، ویا بو علمی انکار ایده بیلیر. فقط صوک درجه شایان دقت اولان خاصه شودر: سیستم علمی انکار ایتدیککی زمانده اثبات ایتدیککی زمانده علمدن آیری بر طبیعتی حائر اولدیغندن علمدن باشقه بر رول اوینار. سیستملرک بو حقیقی افعوله سنی آ کلامق ایچون طبیعتی عینی اولمایان علمک افعوله سنی خاطر لاق ایجاب ایدیور. بر علم ندر؟ بر طاقم تصورلر مجموعه سی در. بو تصورلر خارجی عالمک شأنیترینه عائد اولدق لردن موضوع سی آفاقیدر. علمک وظیفه سی بو خارجی عالمی اولدینی کی کورمک و طبیعتی افاده ایتمکدر. حال بوکه بر فلسفه سیستمک وظیفه سی بو سبوتون باشقادر. سیستم بر طاقم آفاق تصورلر مجموعه سی دک، فقط انفسی قیمتلرک منظومه سی در. بو قیمتلر فیلسوفک وجداننه عائد اولدیغندن انفسی ماهیتده در. فلسفه نک وظیفه سی علم کی خارجی عالمی افاده ایتمک دک، فیلسوفک باطنی عالمنه ترجمان اولمقدر. علمی تصورلر حقیقتی افاده ایتمکه وظیفه سنی بیتیرمش اولورلر. علم عملی غایه لر پشیندن قوشماز. فقط فیلسوف فکرلر داها دوغریسی قیمتلر عالمنده بر انقلابی در. وظیفه سی، کندیسندن باشقا موجود وکندی طبیعتنه موافق

اولان قیمتلی تصدیق ایتسکه قالمایوب اصل وظیفه سی اولان مخالف ودوشان قیمتله مجادله ایتکدر. شو حالدده علمک کوزی ماضی یه باقدیغی حالدده ، فلسفه نك کوزی استقبالدده دیمکدر. علم اولق ایچون مطلقا خارجی بر عالم اولماسی لازم کلیر . فلسفه اولق ایچونده باطنی بر عالم وو عالمده بر سیستمه افاده ایدیله جک قادار مفکوروی قیمتلرک وجود بولماسی شرطدر. علمک مفهوملری یالکیز کندیسنه مخصوصدر. بونلر هندسی شکلر وجسملر کی کسیدش ، یچیلش معقول و منطقی تصورلردر . حال بوکه فلسفه نك مفهوملری بالعکس دینامیک تصورلردر . اکثریا غیر معین ، غیر واضح حتی غیر معقول و غیر منطقی شکلردر ... بو حالی وجوده کتیره فلسفی فکرلرک طبیعتی در . ناصل که علمک مفهوملرینه بو جامدلکی ویرنده موضوعی اولان طبیعتک هندسی ماهیتی در . شو تقدیرده بر فیلسوف ولو بر علم فیلسوفی اولسون ، اوندن علم و عالم نوعندن بر فائده بکله مک عبثدر. بو فیلسوفک یایدیغی شی جانلی بر اثر ، قیمتلرده انقلاب نوعندن بر وظیفه در .

بر فلسفه سیستمی قارشیدینده بوتونی کورن بر کوزله سیستمک یاراتیجی فکری نی سه زمک وبوفکر و معنا ایله بوتون پارچالری نك تساندیغی کورمک سوزک قیصه سی سیستمی بر سیستم اوله رق آ کلامق اُک دوغرو یول ، تک یول اولسون و بو طرز چالیشمه ایله سیستمک بر عضویت کی آهنکدار طبیعتی میدانه چیقارمش اولام و سیستمه فیلسوفک اناسی آراسنده کی صمیمی حیات مناسبتی کشف ایدلم . فقط و صورتله سیستمک ظهوری ایضاح ایتش اولورمی یز ؟ بصورتله فیلسوفله زمان و مکان آراسنده کی مناسبتی آیینلاش اولورمی یز ؟ البته بومقصدده واصل اولمایورز . بوراده یایدیغمز شی ، فلسفه سیستمی بر صنعت اثری کی کندی طبیعتنه او یغون بر طرزده یالکیز کورمکدر. حالبوکه اثرک جانلی و صمیمی تماشا سندن باشقا برده اثرک ظهوری و حیاتی ایضاح ایتک واردر . بر سیستم قارشیدینده آلا جغمز وضعیت یالکیز صنعتکارک حسی وضعیتندن عبارت دکل در . برده عالمک وضعیت و واردر . عالم وضعیت دیمکله شونی قصد ایدییورم : فلسفه سیستملری بر طبیعی واقعه کی نظر اعتباره آیینایلیر . بوراده بز روصوده سیستمه وجود ویرن یاراتیجی معنایی دکل ، بالذات بومعنایه وجود ویرن خارجی ، کونی ضرورتلری آراشدیراجغز .

تریه سیستملری بوتون فلسفه سیستملری کی ایجاب ضرورت فکرلری خارجنده وجوده کلن و تعیینلری ، ایضاحلری قابل اولمایان اسرار انکیز شیلر دکلدرلر . بونلر بر جمعیتک و معین بر زمانک محصولریدر و زمانلرینه مخصوص اولان ذهنی حالتلردر .

سیستمک احتوا ایتدیکی فکرلرک علمی قیمتلری هر نه اولورسه اولسن سیستمی طوپدن نظر اعتباره آلمق و بونی اجتماعی محیطدن عبارت بر ظرفک ایچریسنه قویارق مطالعه ایتک هم ممکن همده ضروریدر . چونکه بر روسونک ، بریستالوتزی نك اوینادیغی انسانی و جهانشمول رولی کشف ایتک آنجق بو صورتله ممکن در . ایشته داخلی تقسیماتی اعتباریله انفسی بر ماهیتی اولان بر تربیه سیستمی خارجی منظرهسی اعتباریله دینلر، اخلاقلر و صنعتلر کی طبیعی محصوللردر . بناءً علیه علمه موضوع تشکیل ایدرلر . بو علم آنجق اجتماعیات اولابیلیر . چونکه بر تربیه سیستمک طبیعتی آنجق اجتماعی شرطلرله قابل ایضاح در . بر تربیه سیستمک افاده ایتدیکی شعور بر طاقم قیمتلردن عبارتدر . فقط بو قیمتلر «حر آدم، حساس آدم..» کی بالذات اجتماعی اولان بر طاقم قیمتلری احتوایدیور . عینی قیمتلر جمعیتی ذاتاً موجود اولان «زاهد آدم، منطقی آدم...» کی دیگر بر طاقم قیمتلره قارشلی چیقیور . شو حالده تربیه سیستملری بر فکرلر مجموعهسی کی نظر اعتباره آلمایوب اولا بر سیستم و بو سیستمده افاده ایدیلن قیمتلر کی نظر اعتباره آلدقده برنجی درجه تاریخی واقعهلر هویتنی کوستره جکدر . بو واقعهلر سایه سنده تربیه جیلرک منسوب اولدیغی جمعیتک فکر جریانلرینی و بوجریانلر واسطه سیله جمعیتک تکامل خصوصنده کی اشتیاقلرینی ، حملهلرینی بولمش اولاجغز . کرچه بو واقعهلر جمعیتک تبلر و تجسد ایتمش اولان فکرلرینه دوغری دن دوغری یه دلالت ایده مزلر . بونلر تربیه نك مؤسسهلری دکل ، تربیه مؤسسهنک تمایللری در . سیستملرک بزه کوسته ردیکی شی مفکوره لرک تکون حالیدر . سیستملرک افاده ایتدیکی شی اجتماعی وجدانک دریندک لرنده وجوده کلمکده اولان اختلافلردر . فقط بو فوضائی حیاتک بوصفحه سنی سیستملردن داها ایی بزه افاده ایدر جک برشی یوقدر . ذاتاً سیستملرده کوردیکمز وچوق میستیک و صنعتکارانه اولان افاده ، منبعلرینک بو سیال طبیعتندن ایلری کله یورمی ؟ .. ایشته بو اعتقاد ایله درکه روصو زماننک تلقیلری و شعورسز اولان تجدد اشتیاقلرینک خارجنده مطالعه ایدیلر مز . حتی روصونک تاریخی رولنی حقیله تعیین ایده بیلیمک ایچون اثرینی یالکیز جمعیتک مؤسسهلریله دکل ، ده معاصر دیگر فیلسوفلرک اثرلریله مقایسه ایتک ضروریدر . زیرا چوق کره بر تربیه سیستمی معاصرو متقدم اولان دیگر سیستملرک تکامل یولنده اثرینی تماملایان ، تصحیح ، تعدیل ویا توزین ایدن بر قوت در . فی الواقع متکامل بر اجتماعی حیاتک سری تک فیلسوفک وتک صنعتکارک اثرنده خلاصه و افاده ایدیلر میه جک درجه ده معضلدر . کرچه بر فیلسوف

زماننک متوسط وجدانه نظراً دها قوتلی بر وجدانه بر حدس ملکه سنه مالک اولان برفرد، برفوق البشر در. بواعتبار ایله اجتماعی شأنتک مهم بر قسمنی اثریله برلکده طاشیر. فقط بو بر برینی تماملایان مختلف اجتماعی جریانلردن برویا بر قاجنی احتوا ایتمه سنه مانع دکلدر. شو تقدیرجه تربیه جی زماننک اجتماعی حیاتی قارشیسینده موجود و ممکن اولان بر ویا بر قاجنی سه زهن و بو ایلك تماسدن آلدیغی الهام ایله عقل و مخیله کاشانه سنه عودت ایدهرک سیستمی قوران بر صنعتکاردر. شو حالده بر کره حقیقتله اولان ایلك تماس اثرینک یالاندن و تمامیه انفسی لکدن عبارت بر ماهیتده اولما سنه مانع تشکیل ایده جکدر. فقط بو حقیقتلر اکسیک قالان حقیقی پارچالر یرینه خیالی پارچالرك یرلشمه سنه مانع اولما یا جقدر. شو تقدیرجه فیلسوف هم قسماً اولمق شرطیله حقیقتی اثبات ایدن، هم ده قسماً اولمق شرطیله بو حقیقتی انکار ایدن بر متفکر در. ژان ژاق روصوکی بویوک تربیه انقلابچیلرینک اثری هم بویوک بر تاثیر حاصل ایتمه سی هم ده بویوک بر عکس تاثیر وجوده کتیرمه سی بو صورتله ایضاح ایدیه بیلیر...

اسماعیل صفی